СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 33. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця 10- лютого 1939. No. 33. Jersey City, N. J., Friday, February 10, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

СУМНИЙ ОБРАЗ АМЕРИКАНСЬКОГО ЖИТТЯ

НЮ ЙОРК. — Коли міський департамент здоровля проголосив, що потрібно йому 12 жінок до чорної роботи в лябораторіях, то зголосилось на ці роботи 239 дівчат і старших жінок. Серед них було чимало студенток університету й жінок з вищим образуванням. Передбачаючи, що на ці роботи зголоситься багато аплікантoк департамент звелів їм зголоситись у військовій касарні на 14 вулиці. Та жінки почали вже голоситись день наперед і хотіли цілу ніч перебути у великій галі касарні, щоб прийти першими на чергу. В 10 годині вечором було вже їх 170, а опівночі було їх вже 239. Треба було дальший приплив спинити. Вони всі сиділи цілу ніч й боялись відійти щонебудь зїсти, щоб не стратити черги. Минулого року, коли той сам департамент оголосив, що потребує портера, зголосилось пять тисяч чоловіків.

ОСТОРОГА ДЛЯ ХЛОПЦІВ, ЩО ВИБИРАЮТЬСЯ ДО НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Передбачаючи великий наплив молодих хлопців до Ню Йорку в пошукуванні за працею в часі Світової Вистави, провідниця Армії Спасіння, Мейбел Морей, перестерегла, щоб хлопці нерозважно не опускали своїх домів, бо в Ню Йорку дуже важко буде здибати заняття. Справді в часі Світової Вистави збільшиться число занять, але їх поквапно виповнять ті хлопці, що є в Ню Йорку і околиці. Колиж би хтось конче хотів пускатись до Ню Йорку, то хай візьме собі досить грошій на місячний прожиток, а також хай купить білет з поворотом, говорила Мейбел Морей.

ЕМЛІ ВИПРАВДУЄТЬСЯ СТРАХОМ.

ВАШИНГТОН. — Томас Емлі, назначений недавно член міжстейтової торговлі, якому закинено на основі його власних книжок, що він є комунист, оборонявся тим, що він колись пропагував комуністичні ідеї тому, бо боявся, що Америка попаде у фашизм. Він волів „радикальний соціялізм" ніж комунізм. Він також говорив, що Америка звичайно ступає шість літ пізніше за європейськими реформами. А Европа тепер знаходиться під впливом фашизму, який змагається і зростає.

СЕНАТОРИ ВІДБИВАЮТЬСЯ ПЕРЕД УДАРАМИ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Картер Ґлас заявив, що він та його товариш з Вирджінії, сенатор Бирд, виступали проти назначення президентом федерального судді для їх стейту, Флойда Робертса, тому, що вони мають докази, що президент прямував до „чистки" в їх стейті, пробуючи усунути обох згаданих сенаторів та наставити там таких людей, які сліпо слухалиб президента. Президент вже має в стейті Вирджінія такого сліпого виконавця своєї волі, а ним є губернатор Прайс, говорив сенатор Ґлас.

БЕНЕШ ПРИЇЗДИТЬ ДО НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Нині приїздить кораблем Вашинґтон до Ню Йорку бувший президент Чехословаччини Едвард Бенеш. Його зустріне спеціяльний комітет на чолі з посадником Ля Ґвардією. З Ню Йорку поїде Бенеш до Шікаґа, де обійме професорську катедру на тамошнім університеті. В наступну суботу йому готовлять великий баль, на якому він виголосить свою першу політичну промову в Америці.

ДАЛІ ДУМАЮТЬ ПРО ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНГТОН. — Конгресовий комітет військових справ подав перед конгресом проект, на основі якого американську індустрію приспособлено так, щоб вона могла виконувати тисячу бойових літаків місячно. В проекті говориться, що „війна в Европі може вибухнути кожної хвилі".

ГОЛОСУЮТЬ ЗА МАРТИНОМ.

НОРТ ТЕРІТАВН (Ню Йорк). — Місцевий льокаль автомобілевих робітників, що начислює около 3,000 членів, величезною більшістю голосів висказався за головою юнії, Мартином, який бореться з комуністичними впливами в цій юнії, та якого головна управа К.П.О. була недавно усунула й назначила інших.

ЧЕРВОНА АҐІТАЦІЯ ПО УНІВЕРСИТЕТАХ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Декан університету Колюмбія в Ню Йорку, Вилйєм Росел, на докладі в Філядельфії сказав, що комуністи наймали молодих хлопців і дівчат на університеті, які втискалися на збори студентів і там, замісць говорити про студентські справи все звертали дискусії на комуністичні справи, на боротьбу з капіталізмом, на боротьбу в Еспанії і т. п. і в той спосіб робили комуністичну пропаґанду.

ТЕРОРИЗМ У ЛОНДОНІ.

Після вибуху загадочної бомби в лондонській підземній залізниці лондонська поліція приняла 10,000 більше осіб на службу й скріпила сторожу коло короля, королевої, будинку парляменту і інших важних історичних пунктів. Радіовий образок представляє знищення, яке наробила бомба, кинена на стації на Лестер Сквер. Підложення бомби приписують ірляндським терористам.

ЗВОРУШЕННЯ ОСЛАБЛЮЄ ЛЮДИНУ.

Звичайно, по великім зворушенні слідує прояви млявости, охлялости та осплалости. А чому? Тому, що всяке глибоке зворушення зуживає дуже багато тілесної сили. По глибокім зворушенні ви дійсно обезсилені. Тож коли сташено обуритеся, загніваєтеся або засумуєте, зрівноважте свій віддих. Почніть віддихати глибше та повільніше і напружене зворушення пройде.

ЕЛЕКТРИКОЮ ДУМАЄМО.

Дивно стає, як скажи, що електрикою навіть і думаємо... Таж, мовляв, мозком думаємо. Так, думання головно в мозку відбувається. Але та сила, що ворушить мозком, то в дійсности електрика. І навіть і саме думання проявляється як спеціяльне хвилювання електричне.

Та й враження з світа приходять до мозку по нервах прямо як електричне дрожання. І прикази до рук, до ніг, до очей та всіх інших частин тіла йдуть з мозку як електрична сила по нервах. Так, електрикою думаємо, алеж хто властиво думає? Те, що вічне та божественне в нас — душа, сама істотність людини.

КАМІННЯ РОСТЕ.

Звичайні люди розказують собі у казках про те, що камінь росте... І справді колись то, дуже давно, була наша земля у такому стані, що каміння не було на ній. Була у виді скоро вируючих та страшенно гарячих ґазів — подібна до сонця нашого. Та згодом остигла й ґази попереміновувались у тверді металі та каміння. Значить, що й каміння, мовляв, виросло з ґазів горючих...

СТРИЙ НАЙДЕШЕВШЕ МІСТО.

Головний Статистичний Уряд у Варшаві стверджує, що найдешевшим містом у Польщі 1938 р. був Стрий. В 1937. році найдешевшим був Новий Санч.

УРЯД СЛІДИТЬ ЗА ПРОПАҐАНДОЮ НАЦІСТІВ.

Премієр Мекензі Кінг заявив 27-го січня в палаті послів в Оттаві, що домініяльний уряд слідить за націстською пропаґандою в одним німецьким часописі в Винніпеґу.

Заява премієра була в відповідь на питання провідника Сі-сі-еф Вудсворта. Премієр сказав, що він дістав витяги з стать, що появлялися в „Дойтше Цайтунґ фір Канада". Остаточно приобіцяв дальшу заяву в цій справі пізніше підчас сесії.

ПЕРШІ ВИСЛІДИ ВИБОРІВ ДО ГРОМАДСЬКИХ РАД НА ВОЛИНІ.

До 4-го м. м. в луцькому повіті відбулися вибори в 166-ох виборчих округах. В них вибрано 2,471 радних і стількиж заступників. Зпоміж вибраних є 1,345 українців, 864 поляків, 155 німців, 52 чехів і 55 інших національностей.

ЗАМКНЕННЯ ЦЕРКОВ У ЛЕНІНҐРАДІ.

Аґенція Аваса повідомляє: у Ленінґраді знову замкнули ряд церков. На ввесь город залишилися тільки три православні церкви. З католицьких церков ще пів року тому відправляли Богослуження в трьох. Тепер дві замкнули, залишилася тільки одна.

ПЕРЕДІСТОРИЧНІ ПЕЧЕРИ.

У північно-західних пралісах Канади викрили цими днями печери, що в них жили перед тисячам літ люди. На основі цього відкриття американський археольоґ д-р Веслей припускає, що прамешканці Америки примандрували з Азії через пролив Берінґа.

СТУДІЯ ПРО УКРАЇНУ В ЗАГРЕБСЬКОМУ ТИЖНЕВИКУ.

У загребському тижневику „Нова Реч" („Слово"), почавши від 1-го грудня 1938. року друкується студія про Україну та визвольні змагання українців.

ПОЛЬСЬКИЙ ПЛЯН ПОДІЛУ ЖИДІВ.

Один посол з урядової партії в Польщі предложив у соймі в Варшаві плян поділу жидів на чотири категорії.

До першої категорії належалиб ті жиди, що вихрестилися перед 30 вересня 1921, і ті жиди, що мають польські ордери. Вони булиб спеціяльно упривілейовані і увільнені від нових обмежень громадянських прав.

До другої категорії мають бути вчислені всі жиди, що мають тепер права польських громадян. Ці права вони втратилиб. Жиди, що докажуть, що вони жили в Польщі від 11 листопаду, 1918, до 15 серпня, 1920, — підчас війни Польщі з большевиками, — малиб задержати свої громадянські права, поки не виемігрують з Польщі.

Третя категорія малаб включати жидів, що є громадянами чужих держав.

Четверта група складаласяб з жидів, що не є громадянами жадної держави.

Між запропонованими обмеженнями прав жидів перше є, що жид не може бути вибраний послом, ані не може мати урядової посади. Жидівські діти не моглиб ходити до польських шкіл. Жиди не можуть бути допущені до театральної професії, не можуть бути банкирами, ані адвокатами. Не моглиб також бути власниками реальностей. Остаточно жиди не сміли б уживати християнських імен. По укінченню обовязкової військової служби малиб жиди служити в спеціяльних військових батальонах праці.

ПРИПИНЕННЯ ВИДАВНИЦТВА „ЦЕРКВА І НАРІД".

Від 1-го січня ц. р. орган Волинської Духовної Консисторії „Церква і Нарід" перестав виходити. Замісць нього буде виходити в польській мові місячник „Епархіяльні Вісті". Припинення видавництва „Церква і Нарід" це велика втрата для нашого громадянства на Волині.

НОВА „ОРІЄНТАЦІЯ" ПОЛЬЩІ ЩОДО КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

ВАРШАВА. — Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" подає, що супроти цього, що Мадярщина є тепер „в руках" Німеччини, Польща залишає справу спільного польсько-мадярського кордону. Навіть радїє, що його нема, та що Мадярщина не має цілого Закарпаття. Найбільше радує Польщу те, що є напруження між Карпатською Україною і Прагою, та що Гітлер залишив наразі свої пляни щодо походу на Схід. Крім цього, як подає польська преса, Гітлер запевнив польського міністра закордонних справ Бека, що він не буде „підпирати" українців у Польщі в їхніх змаганнях до повстання Великої України. Хоч, як дехто в Польщі думає, Німеччині не можна дуже вірити, тому треба використати теперішню проволоку на скріплення Польщі створенням нової Малої Антанти з Польщі, Румунії й Юґославії. Це тепер не тяжко. В Юґославії провалився уряд, що був прихильний Німеччині, а між Німеччиною і Румунією є напруження. Знову Румунію ділило від Польщі тільки те, що Румунія була проти спільного польсько-мадярського кордону. А це тепер відпадає, бо Польща вже не побивається за таким кордоном.

ПОЛЬЩА ПРО ҐЕНЕРАЛА ПРХАЛУ.

ВАРШАВА. — Прага не буде толерувати всеукраїнської акції на території Чехо-Словаччини. І тому саме вона вислала до Хусту, в Карпатську Україну ґенерала Прхалу як міністра, щоб він мав нагляд над урядом премієра В. Волошина. Таке пише польська преса. І витає Чехо-Словаччину як — союзника Польщі.

ВИДАЮТЬ СІЧОВИКІВ.

ВАРШАВА. — Польська преса подає, що досі так було, що як повстала Карпатська Україна, то чеські жовніри, що стояли на пограниччі між Галичиною і Карпатською Україною перепускали з Галичини „січовиків", що втікали в Карпатську Україну. А тепер, пише ця преса, як зачався конфлікт між премієром Волошином і празькою владою, чеські пограничні сторожі, чи чеська поліція, віддають таких утікачів польській граничній сторожі.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ РОЗРУХИ В УКРАЇНІ.

ІСТАМБУЛ. — Ходять слухи, що в Україні під Советами, головно по містах, розпочалися протижидівські розрухи. Ті слухи розпускають втікачі з Советів. Вони кажуть, що наприклад в Одесі ґрупа робітників напала на своїх товаришів-жидів і тяжко їх побила. За це арештовано коло 40 осіб. Кажуть далі, що ці протижидівські виступи треба приписати німецькій протижидівській пропаґанді. Втікачі твердять, що й сама большевицька влада у Кремлі змінила своє становище супроти жидів в Україні, бо в останніх часах усунено багато жидів, що займали високі урядові становища в Україні. І так усунено Каца, голову київської машинобудівельної фабрики, полковника Левіна, що займав високу військову позицію і Слуцкого, що був головним інжиніром фабрики літаків у Харкові.

„ОХОРОНА ХРИСТІЯНСТВА".

ВАРШАВА. — Польська Аґенція Телеграфічна цитує урядовий ватиканський орган „Осерваторе Романо", в якім хвалиться Польщу за її миролюбивість, розсудок і помірковання та за те, що вона не перестала бути „пpeдмурием" християнства.

ІТАЛІЯ І СОВЕТИ.

РИМ. — Підписано на один рік торговельний договір між Італією і Советами. Обидві сторони задоволені й надіються, що тепер збільшиться між ними товарообмін, бо усунено спірні питання.

НОВИЙ СОВЕТСЬКИЙ БЛАХМАН.

МОСКВА. — Совети хочуть скористати з нових терть у міжнародній европейській політиці й створити „Чорноморську Антанту", в якої склад входилиб: Совети, Румунія, Болгарія і Туреччина, а евентуально ще й Греція. Це має бути найновіший блоф советського комісара заграничних справ Літвінова.

ПЕРЕД ЛІКВІДАЦІЄЮ ВІЙНИ В ЕСПАНІЇ.

ПАРИЖ. — Франція і Англія спішаться визнати уряд ген. Франка, Вважають, що червоний уряд не може вже бути трактований як уряд Еспанії. Визнаючи уряд Франка, думають тим зменшити впливи Італії й Німеччини, бо ставлять як умову визнання, що зараз по війні мають Еспанію опустити всі чужинецькі війська.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з п'ятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

СТЕРВО

Агенти Москви заповіли, що в наступну суботу і неділю відбудеться в Ню Йорку „Карпаторусскій Народний Конґрес". На тім „конґресі", як подає „Лемко" повинні зявитися всі „карпатороссы", що не визнають „верховодів інтернаціонального фашизму". Та сук у тому, що треба прийти на те, щоб вислухати замотеличених Москвою і большевизмом наймитів „інтернаціонального комунізму". Бо ті наймити беруть себе за тих „верховодів", що то мають накинути напрям політиці „карпатороссів" і вирішувати долю Карпатської України і її уряду. А який це напрям, видно з самої програми, в якій видніє така точка: „Карпатська Україна" — комедія в 1. акті, в якій виступатимуть; „патер" Волошин, галицько-українські січовики і т. п.

Є всюди смердяче стерво. Між ріжними народами. Тому і ми не можемо бути винятком. Але всежтаки бувають у житті народу такі моменти, коли і найпідліша людина гамується, коли навіть і в ній обзивається хоч та крихітка людських почувань, яка ще дає їй право зачисляти себе до людського роду. Та, як бачимо, буває і таке, що забракне часами і такої лишки сумління. В такому випадку є можливі такі дива, як те, що знаходяться людці, що, числячи на несвідомість і темноту, беруться скликувати такі зрадницькі „конґреси" як той, що про нього ми згадали.

Бо тільки подумати: хто це скликає „конґрес" і проти кого? Там в Карпатській Україні, по селах, тисячі селян приходять на прилюдні віча і маніфестують „свою вірність Урядові Карпатської України. Там зїзджаються десятки тисяч до Хусту, щоб виявити свою радість з приводу цього, що за тисяч літ неволі перший раз наш нарід прийшов на Закарпатті до слова, що перший раз наша рідна мова є там у пошанівку, що наша рідна дитина має там перший раз повний доступ до урядів, шкіл, та що там перший раз станув на сторожі рідної землі рідний жовнір з рідним прапором. А про це вже пишуть, і в образках представляють навіть чужі й американські газети. Чиж тепер це не зрада, коли тут в Америці зявляються большевицькі наймити і скликають „конґрес" проти того, що там на Закарпатті нарід засвідчує своїм словом і своєю кровю? Там на рідній землі нарід витає від щирого серця свого визвольника „Батька-Волошина", а тут усяка наволоч влаштовує собі з цього жарти. Там молодь Карпатської України стає в ряди Карпатської Січи і береться сама за оборону рідної землі, а тут „інтернаціональна зграя" береться давати комедії, в яких заповіде, що буде строїти собі жарти з тих, що віддають за Закарпаття життя.

Чиж супроти цього, „конґрес", що його скликують замотеличені большевизмом „верховоди" не є огидною провокацією зрадників Закарпаття? Нарід з цьою провокацією не має нічого спільного. Це діло агентів, стерва.

О. С.

„Вольное Козачество"

„Вольное Козачество" — це орган групи, яка симпатизує з „прометеївцями" і мріє про створення „Козакії" (включно з українською Кубанню).

В звязку з актуалізацією української проблеми в Европі — заметушилися і „вільні козаки" на еміґрації. Вийшов спеціяльний „нумер" „Вольного Козачества" майже цілий присвячений українській справі і відношенню до неї „козачества".

Перша, вступна стаття написана — по німецьки. Стаття звертається „до інших народів", себто до німців, з проханням „помогти" їм. Перечисляючи землі „Вольного Козачества", та стаття, обік терських, астраханських, уральських і донських козаків, згадує і **кубанських**, які вже в 1918 р. недвозначно виявили свою волю бути разом з одноназіональною Україною.

Друга стаття — „Нашим соседям" — виступає гостро проти українців. Стаття грозить, що українські „претенсії" на Кубань — „можуть лише фактично поставити козаків і українців по ріжні сторони барикади".

Третя стаття вже написана — по українськи — „До українців". Спершу багато сентименту, спогадів спільної боротьби з большевицькою Москвою і пр. Але знову — і тут Кубань. Природне бажання України зілляться з Кубанню — на шляху щирого козачо-українського порозуміння". Бо „деякі шовіністичні українські кола включають, прикладом, і Кубань в склад України... Мусимо заявити з цілою рішучістю, що політика української соборности направлена в бік Кубані — не може нами трактуватись інакше як невиправданий імперіялізм". І дальше: „українська соборність, простягнула на Кубань чи на іншу яку частину козачих земель могла би посунутись туди лише збройною боротьбою, насиллям".

Як бачимо дуже ґрізно. Але і дуже смішно. Бо такого твору державного як „Козакія", історія ніколи не знала. Отже в імя цього, ніколи не бувалого твору й ідеї, що має пару літ — грозити Україні і жадати від неї — „в імя признія" — зректися української Кубані — це є домагання, яке своєю дивною претенсіональністю може лише смішити...

Між ін. в тім жеж журналі поміщено інтервю з ґен. Поповим, що уважає себе отаманом Донських козаків. Сей отаман заявив, що російський прапор — уважає „поки що" — за прапор донського козацтва, та що „самостійником він ніколи не був і не буде".

Політична фізіономія от. Попова — до речі вже дуже старого дідугана — ще не вияснена. Зате дуже вияснене політичне обличчя „Вольного Козачества". За цею групою мусить стояти якийсь сильніший протектор, що направляє її політику проти справедливих домагань України. Зближена ся група козацтва до прометеїв, серед яких знову сидять еміґранти-**татари**, які знову бажають за всяку ціну відірвати від України — **Крим**, і зробити з нього „самостійну" державу. Іншими словами — державку, що булаб на чиїмсь ланцюгу і виступалаб проти України.

Українська справа виринає в цілий свій зріст. Вона починає бентежити й непокоїти многих в Европі. Многі з противників України — безсилі самі щось підприняти проти росту популярности нашої проблеми в Европі. Отже — шукають собі союзників в ріжних штучних угрупованнях еміґрантських. Одним з таких угруповань є — „прометеївські" татари кримчаки, другим — ніколи досі невидана „Козакія", яка ще не народившись — простягає руки по українську Кубань, її не питаючись.

Всі ці комбінації є спрямовані на обезсилення України, на її шкоду. Тому мусимо пильно приглядатися всім посуненням тих ворожих сил, щоб вміти їм успішно і належно протиділати. Протиділати вже тепер — поки не пізно.

ЯК БОРОЛАСЬ ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА

(Спомина з минулого).

Колись давно, тому сто років, нашим братам лекше жилось на Угорській Руси, як нам на Галицькій Землі, бо мадярська нація тоді не була всемогуча. Вона зачинала доходити до своєї влади, але австрійський уряд не довірював їй та піддержував закарпатських **русинів** і в 1816 році заснував був друге греко-католицьке епископство у Пряшеві, щоб їх національно піднести; оба руські епископи засідали в угорському соймі. Відтак у 1830 р. сказав був Стефан Сеченій в угорському соймі, що „Угорщини ще нема, але вона незабаром буде". Це був заповіт мадярської патріотичної партії, що вона буде мадяризувати славян і румунів. (Пор. „Прикарпатская Русь подъ владѣніемъ Австріи", фил. И. Св. — Львовъ, 1895).

А по другому боці Карпат перший альманах „Зоря", що його уложила була руська трійця: Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич і Яків Головацький у 1834 році, заборонила була видавати галицька цензура. І з новим збірником, зложеним знародніх пісень, поезій і наукових розвідок, мусила вона втікати на Угорщину, щоб вимкнути тодішню галицьку цензуру. Цей збірник видрукувано в Пешті під наголовком: „Русалка Днѣстровая" в Будимі, письмом корол. Всеучилища Пештанского, 1837 року. Та коли отся книжка мала прийти до Львова, цензура тут знову обложила її конфіскатою, так що вона вийшла на світ аж у 1848 році.

У тому часі перебули мадяри свою революцію й австрійську пацифікацію при помочі російського війська та прийшли під строгий австрійський режим. Щойно в 1867 р. мадяри погодилися з Австрією і дійшли до державної влади, але наші брати на Закарпатті пішли під мадярську державну владу і про свої права не подбали...

Пізніше наших братів із Закарпаття побачили ми у Львові в 1882 році, **у політичному процесі проти Ольги Грабар і товаришів.**

З Угорщини приїхали були сюди: Адольф Добрянський, лицар Сачуров, австрійський радник двора і муж довіря та власник маєтности Чертеж на Закарпатті, його донька Ольга Грабар і його син Мирослав Добрянський, щоб викликати живіший рух між русофільськими діячами в Галичині. Та з отсього приводу обвинувачали їх у Львові, разом з тутешніми русофільськими товаришами, під притокою, що вони хотіли відорвати: Галичину, Буковину і північну Угорщину від цісарства Австрії, значить: закинули їм державну зраду! А правдою було, що замісць подбати, щоб свій український нарід у північній Угорщині піднести в культурі, національному самоозначенні і господарстві ті паньство виїхали собі на русофільську екскурсію до Галичини, щоб ще тут політичною отруєю заражувати наш український нарід.

Ми побачили, що там зле і тому треба було шукати заради, на яку нас було стати. Перша пішла туди наша студентська молодь: своїми мандрівками на Закарпатську Україну, щоб рідною піснею та живим словом пробуджувати наших братів і сестер по угорському боці до відродження національного, просвіти і добробуту. За нею наша „**Просвіта**" пішла туди зі своїми книжками і наші вчені дослідники. І ось так ішло воно рік за роком, але, на жаль, це там багато не помагало, бо мадяри й ріжні „перекинчики" не допускали до того, щоб рідне слово діяло у душах нашого народу.

Коли вибухла світова війна, то обставини зложилися так, що в перших днях вересня 1914 року переїхали **наші Січові Стрільці** на Угорщину і через Мукачів заїхали до Гоонди, як призначеного місця побуту. Там розпочався вишкіл та організація нашого першого полку Українських Січових Стрільців. Ось так прийшов новий товчок до відродження Закарпатської України.

В часі світової війни був на Угорщині президентом міністрів **граф Стефан Тісса,** що запанував був над цілим життям угорської нації. Я пізнав його ближче при нагоді австро - угорських делеґацій у Будапешті, завдяки австрійському президентові міністрів графові Карлові Штіркові. Колиж тодішня Загальна Українська Рада постановила була поширити нашу політичну пропаґанду й на Угорщину, я виїхав дня 14. грудня 1915 року до Будапешту разом з товаришами: д-ром Льонгином Цегельським, Ол. Скорописом - Йолтуховським, д-ром Львом Ганкевичем і д-ром Гіядором Стрипським, угорським українцем, щоб відбути політичні конференції з гр. Стефаном Тіссою про наше становище у світовій війні.

Наші конференції з графом Тіссою розпочали ми від справи **полонених українців,** котрих приміщено в таборах на Угорщині. Він погодився на те, щоб з нашої сторони вести пропаґанду між полоненими українцями в угорських таборах. Опісля піднесли ми справу **видання українського часопису на Угорщині,** бо заходила потреба прояснити **українську справу,** якої не розуміли не тільки мадяри, але навіть угорські русини, що є в дійсности українцями. По докладних поясненнях Тісса згодився дати нам дозвіл видавати такий часопис і редактором того часопису в мадярській мові п. н. „Україна" став **п. Гіядор Стрипський.......**

У дальшому розвелась була між нами широка розмова про українську справу взагалі і граф Тісса признавав нам, що він ставиться прихильно до національно - політичних змагань української нації, бо мадяри, — як він казав — уміють відчувати визвольні змагання інших народів...

Тоді перебував у Відні угорський магнат **Микола Семере,** що цікавився українською проблемою та пропагував між угорськими політиками думку про **федерацію Угорщини з Україною.**

І здавалося нам, що ми доволі обезпечили добрий шлях нашим братам на Закарпатті до їх національного відродження. Тимчасом вже в осені 1917 року відбулася **мадярська патріотична манїфестація** мармороських русинів - мадяронів, у якій вони виріклалися спільности з українським рухом. Таку заяву піддержували явно: д-р Авґуст Штефан, адвокат з Рахова й о. Андрій Сабо (в), гр.-кат. душпастир з Тиси-Луґів — оба українського походження. Таким чином повторилось те, що й у нас було свого часу під фірмою: „З роду русини — з народу поляки", так це переведось.

А незабаром, бо вже **в половині січня 1918 року** приїхали були висланці Закарпатської України до Української Парляментарної Репрезентації у Відні із заявою, що вся закарпатська українська людність **бажає правно-політичної** спільности з усіми частинами українського народу.

Опісля на всенародні Українські Національні Збори у Львові дня 19. жовтня 1918 року українці з Угорщини переказали своє братнє словопросьбу до нас: „Ви самі добре знаєте, які ми пригнічені. Забрали від нас все: календар, азбуку, школи, газети та ще й мову. В народніх школах від шести літ учать по мадярськи. В сердних школах та учительських семінаріях ні сліду української мови. А навіть і в духовних семінарях не вчать нічого по руськи. Священики не знають ні говорити ні читати по руськи. Лише між старими священиками знайдуться ще щиро-руські, котрі оплакують свій нарід, що так пропадає... Значить, що ви, наші рідні брати, повинні стати за нами і зеднати нас з собою. Наш нарід дожидає того спасення, щоб раз уже визволитися від ярма другого народу"...

А вкінці в артикулі 53. мирового договору в Сен Жермен з 1919 року постановлено: „**Австрія признає**, так як отсе зробили усоюзнені і стоваришені держави, повну незалежність чесько - словацької держави, котра буде мати в себе **територію автономну русинів на полудне від Карпат**". І в чеському договорі про меншини означено докладно умовини, яких мали придержуватися чехи в адміністрації тогож краю.

А далі вже знаємо...

Д-р Кость Левицький.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
261 Madison St., Wilkes-Barre, Pa.

ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ МАЛЕВИЧ,
344 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa.

ГОЛОВНИЙ РЕКОРД. СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛИЧИН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНИЙ ФІНАНС. СЕКРЕТАР і КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
ДМИТРО КАПІТУЛА,
33 S. Hancock St., McAdoo, Pa.
Д-р АМВРОСІЙ Т. КІБЗЕЙ,
11903 Jos. Campau Ave., Detroit, Mich.
ОМАР Е. МАЛИЦЬКИЙ,
8214 Snow Road, Cleveland, Ohio
СТЕПАН КУРОПАСЬ,
4041 W. Kamerling Ave., Chicago, Ill.
РОМАН СМУК,
1515 Esters Ave., Chicago, Ill.

ГОЛОВНІ РАДНІ:
ТАРАС ШПІКУЛА,
2635 W. Walton St., Chicago, Ill.
ІВАН ЛИСАК,
163 Myrtle Avenue, Irvington, N. J.
МИКОЛА ДАВИСКИБА,
41 Rosewood St., Mattapan, Mass.
АНТІН ШУМЕЙКО,
1972 Ostwood Ter., Union, N. J.
ІЛЛЯ ГУЗАР,
532 E. 18th Street, New York City.
СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.
ОНУФРІЙ ЗАПОТОЧНИЙ,
1446 Dorothy St., Scranton, Pa.
ВОЛОДИМИР ДІДИК,
6935 St. John St., Detroit, Mich.
ЮЛІЯ БАВОЛЯК,
74 S. Tamaqua St., McAdoo, Pa.
СТЕФАНІЯ ПАЛІВОДА,
2444 W. 5th St., Cleveland, Ohio

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Почтова адреса У. Н. Союзу:
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.
Telephone: Bergen 4-1016.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА
В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина перша.

(1)

I.
Гості.

Був листопад. Світало. В домі священика Никольської цокви в Китай-городі горіли світла. В просторій світлиці з малими чотирогранними віконцями робили приготування до визиду знатного вельможі. Два слуги витащили великий куфер з кута, зпоза кафлевої печі, де на двох полицях складано всякі речі, та добували з куфра всякі убори. Вельможа обувся в сафіянові чоботи з срібними узорами, вишиваними бобрами, надяг зелені суконні штани, що входили в чоботи, білий жупан з турецької габи, а на верх оксамитний темно-червоний козацький кобиняк з викладаним бобровим ковніром і горностаєвим обшиттям Цей убір був коротший від тодішнього московського кафтана, з одним тільки грушковатим ґудзиком, і підперезався поясом, так густо вишитим золотими бляшками, що не можна було розпізнати матерії, з якої був зроблений. За поясом застромлений був кинджал з круглою ручкою, прикрашеною одним великим смарагдом; з лівого боку у вельможі висіла крива турецька шабля в срібній похві і з туркусами на рукояті; а на грудях висів золотий ланцюх з медальоном, на котрім було представлене сходяче сонце. Одягнувшися, вельможа відправив службу, добув зо шкатулки вилоложеної перлицею, пергамінову книжку й став читати молитви, звернувшися до образу, перед котрим горіли три воскові свічки. Підчас того розсвітало.

У світлицю ввійшов священик з хрестом і свяченою водою.

— Наробили ми клопоту тобі, отче — сказав вельможа.

— Не ремствуй на нас: не наша примха, а царська воля. Але я за твою гостину не останусь тобі довжним.

— Найчеснійший господине князю — сказав священик, благословлячи хрестом вельможу та окроплюючи його свяченою водою, — колиб государ був ласкав насилати нам таких гостей, то нам за це государеві бити чолом з хвалою, а не жалуватися на тісноту. Таких, як ти, на світі небагато, бож ти кров свою нераз проливав за ціле християнство й страшний став агарянам, як Гедеон і Самсон. Боже тебе благослови; А я, грішний богомолець твій, буду молити Бога і Пречисту Його Матір, щоби цар-государ послухав твоєї доброї ради, „яжи на брань с нечистивими измаильтянами".

— Все в руках Бога! — сказав вельможа. — Чоловік хоче так і так, а як Бог скаже: стій, не рушся! — то всі людські пляни з димом підуть. Мовчи і дихай!

Увійшов царський пристав, поклонився князеві в пояс і промовив:

— Князю Димитріє Івановичу! Государ-цар і великий князь Іван Василевич усеї Руси запросив тебе і велів явитись у себе та прислав по тебе свого царського коня.

Князь всунув приставові кілька червінців.

Увійшли слуги, доповіли, що все готове, й накинули на вельможу соболеву шубу, покриту зеленою китайкою. Вельможа надів високу чорну смушкову шапку з золотим пером і вийшов, проводжений благословенням і бажаннями священика.

Цей вельможа то славний багатир XVI-го віку — князь Димитрій Іванович Вишневецький, староста черкаський і канівський, гетьман дніпрових козаків і перший сподвижник їх слави. Медальон на грудях носив герб його княжого роду. Князь мав сорок пять літ, був середнього росту, з великим випуклим чолом, що свідчило про розум і благородність, та розкішною русявою бородою. В його голубих очах виднілася простодушність, і доброта, разом з чимсь могучим і ґрізним; не зважаючи на літа, його обличчя світилося здоровлям і свіжістю; в усіх рисах і рухах пробивалася внутрішня бодрість, сильна воля і довголітній досвід.

Вийшовши на ґанок, він побачив гурт своїх козаків; отамани були в червоних, а прості козаки в чорних киреях і широких шараварах, запущених у високі чорні чоботи. Одні вже сиділи на конях та один по одним виїздили за ворота; другі держали за узди коней, готовлячись на них вскочити.

Коло ґанку стояв сивий з чорними облуками кінь, на нім було червоне сафіянове сідло з позолочених каблучок, підстелене чорним у червоні вишивки чапраком, зпід котрого виднілися кінці жовтого покривала з торока ми. Під мордою у коня висіла ціла купка реміщів, що розходилися внизу й були засіяні золотими бляшками, а повище коли були дзвіночки, що видавали звук при порушенні морди. Вишневецький вскочив на коня і виїхав за ворота; притім їхав поруч нього; спереду і позаду їхали козаки.

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ТРЕБА ЧИТАТИ!

Ґратулюю п. Несторові й пані Шарик за їхні слова правди. Тут в Бофало нема багато таких наших людей, щоб читали українську газету. Хто є в У. Н. Союзі, той читає „Свободу", а хто ні, той купує польську газету. Сам знаю багато таких, що їх не можна наклонити, щоб запренумерували український часопис. А на польський то їх стати. Ще слухають тих, що то їм наказують, що то „вшистко єдно".

Михайло Дульнявка.

НЕ СПОМАГАТИ ВОРОГІВ!

Чому нам читати ґазети, що відносяться ворожо до нашого народу і до наших змагань стати вільним і державним народом? А такими ґазетами є польські ґазети. Все, що нам треба знати за поляків, маємо в українських газетах. Поляки не купують українських ґазет, ні українських книжок. Чомуж нам не сбійтися без польських ґазет і книжок?

А коли мова про радіо, то для нас має вартість така радіова година, яка є дійсно українською, якщо хочемо таку годину мати. Ось у нас в Сентралії є тут роджений українець Н. Грабарович і дає українську радіову годину, але таку, що її не треба встидатись. І сам вивчив добре українську мову. І не мішає її з польською, як це буває по інших програмах. Як маємо українські радіові години, то хай вони будуть дійсно українськими: з українською гарною мовою і з українськими піснями. А не якоюсь польсько-українською саламахою.

Трофим Тренич,
Фреквил, Па.

„КУЛЬТУРНИЙ ПРОВІД".

Президент Колюмбійського Університету д-р Никлос Батлер заявив на зборах американських „пілґрімс", що недалекий уже той час, що Ню Йорк перебере культурний провід так званої „західньої цивілізації". Та заки цей „недалекий час" прийде, приглянемося теперішности.

Статистика за 1937 рік, зібрана через „Амерікан Фактс Бюро", найдостовірніше джерело в тій ділянці. Вона подає ось такі видатки американців в долярах: 6 біліонів шулерство (ґемблінґ), 6 біліонів алькогольні напитки, 5 біліонів подорожування, три біліони лікарська опіка, 2 біліони і 600 міліонів шкільництво, один і пів біліона курення, 1 біліон косметики, $788,000,000 зброєння, $550,000,000 релігійні цілі.

Разом це виносить $41,938,000,000, з яких 29 біліонів (понад дві-треті) тратиться на шулерство, горівку і курення, себто на річи, які є цілком злишніми. Як конечність яких 5 біліонів, то ще останеться на рік 24 біліони долярів або 2 біліони на місяць, або $66,666,666 на день, які витрачується у Злучених Державах на гріх, встид і ганьбу. Коли до того додати, що найновіші статистичні джерела твердять, що в 1938 році збільшилась продажа горівки, як також і видатки, звязані зі злочинством, то побачимо, як ще далеко цій країні до справжнього „культурного проводу".

Ще згадаю за таку подію, яка мені лучилася в часі допручення мною лекцій в „Конетікат Стейт Каледж". По лекції розвинулась дискусія, в якій порушено проблему американського студентства. Притім ствердили, що американське студентство в застрашаючій більшості не цікавиться економічним, політичним й культурним та соціяльним життям, а головну енергію звертає в сторону „футбол, танків, і тим подібного". Коли на це завважено, що американська молодіж можливо є залінива, щоб займатись такими справами, то приявне студентство рішучо заявило, що лінивство тут не на місці, бо лінива молодь не танцюватиме таких танків як „Біґ апл" або „Джитербуг". Та підносилися голоси, вина тут у тому, що серед студентства занепадає наклін до зацікавлення справжньою культурою.

Якжеж тоді йому відіграти першорядну ролю в „Культурному Проводі"?

Іван Білинський

ЗЕМПЛИНСЬКА ЗЕМЛЯ

Земплин, колишній мадярський комітат у східній Словаччині, від хребта східнього Бескиду аж до північно-угорської рівнини, простором 6,269 кв. км. В 1910 році було населення 342,101; головне місто Шаторая Уйгелі. В 1919 році після розпаду австро-угорської монархії Земплинська Земля припала Чехословаччині. В 1919 році Словаччина перевела перепис у Пряшівщині, який пофальшувала: із 60,000 українців на території Шариша признала тільки 17,221, у Земплині із 107,000 українців тільки 62,165,в а на Спиші з 18,000 українців тільки 11,476. Так то із 250,000 українців признали лише 95,000.

Історія доказує, що у давнину не лише Земплин, а й усю Панонію (нинішню Мадярщину) заселювали наші предки. Ті землі гарно процвітали, поки гуни зі Скитії не напали на славянського князя Святополка, вбили його та загарбали його державу (коло 746 року).

Гуни (споріднені з мадярами) перемогли тоді і наших предків, карпатських українців. Літописець каже, що земплинська земля просякла тоді кровю славян. І з того виводять деякі історики значіння слова земплин: землъ пъна, себто земля повна крови. І славний карпато-український вожд князь на Ляборці підчас нападу гунів мусів утікати із Ужгородського замку до Земплинського. Одначе мадяри спіймали князя Ляборця в Земплинщині недалеко Рібрина, повісили на вербі. Нарід, оставшись без вождя, скривався перед ворогом по нетрях і гущавинах. Коли війна скінчилася, зняли тіло свого вожда, спалили його а попіл висипали в ріку, що протікала побіч. З того часу ріка називається від назвища князя — Ляборець. Відтоді карпатські українці по більшости жили в нужді, як це описує у своїй книжці Паппа-шаргелій.

Земплинська Земля дуже гарна, головно приємно тут людині весною, коли природа новим життям оживе, та в осени, у дні новобрання. Приємно тоді й любо відпочати між зеленими виноградниками. Вечором ясні вогні розганяють темряву, в день веселі пісні викликають радісні почування. Виноградня зачинається звичайно на св. Симеона і Юди (3. серпня).

У Земплинській Землі родиться теж добре ячмінь (який там зовуть ярець), жито й пшениця, кукурудза, фасоля, бараболі. Найкращі бараболі родяться коло Дерегнева, бо там земля пісковата. Крім того сливки й інші овочі, з яких смажать повила, так багато, що вистарчає нераз їх і на кілька літ. Також сіна й отави мають люди подостатком.

КОРОЛЬ НА ПОЛЮВАННІ.

Кілько разів Фарук, 19-літній король Єгипту, має сварку зо своїми міністрами, він зараз вибирається на ріку Ніль на полювання на птиці.

ПРОГРАМА WPA ПОСУНУЛА КОНТРОЛЮ НАД МАЛЯРІЄЮ ТРИЦЯТЬ ЛІТ УПЕРЕД

Під проводом Бюра Публичного доровля Злучених Держав установа WPA займається виконуванням обширної програми для ведення контролі над малярією, що вже посунуло поступ проти тої недуги трицять років уперед, як заявляє д-р Томас Паран, генеральний лікар Служби Публичного Здоровля. Опублікуючи успіхи програми, д-р Паран сказав таке: „Діяльність WPA для ведення контролі над малярією на полудні впливає на життя 15,000,000 людей. Осягнені користі багато раів перевищують загальні допомогові видатки в тій околиці".

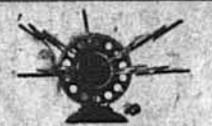
За два роки праці WPA над контролею малярії невелика армія робітників осушила звиш міліона акрів мочарів, зужила поверх 1,200,000 ґальонів олію на скроплювання та збудувала каналізацію на звиш 6,000 миль довжини. Хоч мочари, де вилежуються смертоносні комахи, можна подибати найбільше у південних стейтах, то одначе є багато мочарів поінших сторонах краю, де ці комахи становлять поважну нєбезпеку здоровля і де власне виконування цеї програми WPA принесе корисні наслідки. Наприклад, тільки в самім стейті Ню Джерзі, як заявляють урядовці, внаслідок тої програми, вартість землі піднеслась на суму 500 міліонів долярів.

Урядникам здоровля довгі роки було відомо, що викорінення гнізд, де множаться комахи, розносщики недуги, булоб майже неможливе та уємне для питання контролі над малярією, якби не призначено засобів на велику скалю народньої програми. Найбільше загрожені громади не були всилі визволитись від комах без допомоги організації та грошевих засобів, бо це були одні з найбідніших громад краю. Для цієї справи треба було заставити установу, котра має змогу зорганізувати велике число людей для успішної праці. Цією установою являється WPA, котра працює у тісній коперації зо Службою Публичного Здоровля Злучених Держав.

Де тільки заходила найбільша потреба, там армія робітників WPA бралася за працю осушування мочарів, чищення застоялих полонок, очищування рік і каналів та забирання всіх річей, з котрих комахи, розносщики недуги, могли би плодитись. Урядовці публичного здоровля кажуть що без того роду контролі випадки малярії були би втрое численніші, ніж тепер бувають.

Прикладів про успіхи програми є багато. У стейті Ню Мексико, де неодного року трицять відсотків усього населення були закажені, недугу знищено. В місцевості Ла Поломас, Ню Мексико, де 1933 року майже ціле населення хворувало, програма вже зменшила випадки малярії на 75 відсотків. Тому то на півдні виконування програми є найбільш пожадане. Впродовж 1934 року 97 відсотків усіх випадків смерти через малярію мали місце в чотирнацятьох південних стейтах. Ще сьогодня малярія надальше остається головною причиною смерти у тих стейтах, а неміч, яка приходить внаслідок недуги, це поважне недомагання робітників сільських округ.

Урядовці звертають увагу, що програму треба конче продовжувати, якщо теперішні здобутки мається задержати, а працю муситься поширити, примінюючи всі відомі методи винаходу і контролі, коли мається охоронити південь перед великою загрозою здоровля й економічного упадку.

РАДІОВІ ПРОГРАМИ

Департамент Злучених Держав Америки, бюро виховання, розіслав по редакціях письмо, в якому повідомляє, що в співпраці з „бюром міжкультурного виховання в Ню Йорку", нададуть через радієву систему Колюмбія, через радіо надавчі стації Америки, 12 лютого ц. р., програму, в склад якої буде входити вклад полученний з мистецькими демонстраціями, про росіян, югославян і українців.

Кличем цих надавчих програм є „еміґранти усі — американці усі". А завданням їх представити перед американським народом цілий той культурний, мистецький, промисловий і бизнесовий вклад, який вложили згадані народности в загальну скарбницю морального і матеріяльного багацтва Америки.

Згадуючи про українців в тому письмі говориться „Третьою словянською ґрупою, про яку будеться говорити в згаданій програмі, буде українська. В ній буде обговорено ту ролю, яку грали українці в американськім житті".

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

250 UKRAINIANS ATTEND MEETING

There is a sharp contrast between the lot of women in the United States and in Europe where they do not have free speech, choice of religion or other freedom, Mrs. Mary Parish told 250 persons Sunday at a meeting in honor of Olga Basarab, Ukrainian patriot.

Speaking before a meeting arranged by Souz Ukrainok Branch, No. 11, and Ladies' Branch No. 348, of the Ukrainian National Association, Mrs. Parish told of her experiences in Europe on a visit in 1930.

Mrs. M. Malevich, of Pittsburgh, vice president of the association, told of the life of Olga Basarab, of her battle in behalf of Ukrainians. How she was captured by invaders, tortured because she refused to sign a false statement, and finally died.

Miss Kathryn Yorstowsky, speaking in English, also told of the life of Olga Basarab, as did Rev. John Zabawa, pastor of the Holy Trinity Greek Catholic Church.

Music was given by the Boyan Choir of the church.

The Youngstown Vindicator, February 6, 1939.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КОТСВИЛ, ПА. Місячні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248., відбудуться в неділю, 12. лютого, в 1. годині. Проситься всіх членів, щоби явилися як один, бо маємо важну справу до рішення, а то: не маємо касієра, бо наш касієр є в іншій орґанізації урядником. Отож приходіть і вплатіть свої залеґлі вкладки, бо так не може бути, що ви обіцяєте на пейду, а по пейді не тримаєте слова і секретар мусить ходити по ваших домах і колектувати, бо не мож зібрати на розмет, щоби вислати до У. Н. Союзу. Більше того не буде. Коли член довжний два місяці, а третій наступить, його подасться до суспензи. — Михайло Пик, предс.; П. Турчин, секр.

ПАТСВІЛ, ПА. Річний мітінґ Бр. св. о. Николая, від. 78., відбувся дня 5. лютого й на ньому контр. комісія здала рахунок за 1938. рік. Вибрано новий уряд на 1939. рік: Олекса Паламар, предс.; Михайло Шайняк, фін. секр.; Михайло Клепчик, кас.; контр. комісія: І. Якубовський, М. Косінський і Андрій Бончак. Мітінґи відбуваються у першу неділю в місяці, в гали церковній на Фронт Стр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36., відбудуться в неділю, 12. лютого, в гали церковній. Початок точно в годині 2. пополудні. Взиваємо членкині, щоби явилися на означений час. Довгуючим членам припоминається, щоби явилися на зборах і вирівняли свої вкладки. Просимо вас, сестри, приведіть зо собою нових членів, чи старших чи з молодих, а отримаєте нагороду за вашу добру роботу. — Марія Гайсак, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Місячний мітінґ Бр. св. Володимира, від. 65., відбудеться в суботу, 11. лютого, у галі церковній, при South St., у годині 7. ввечір. — Яків Красновський, предс.; Григорій Навра, кас.; Андрій Смит, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Тов. Єдність, від. 163., відбудуться в неділю, 12. лютого, в Клюбі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Взиваємо всіх членів прийти начас. Початок у год. 1. пополудні. — Уряд.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, О.

За докінчення Культурного Городу.

„Клівленд Нюз" подає, що Злучені Українські Організації розпочали кампанію за докінчення Українського Культурного Городу. Кожний зорґанізований член громади платитиме місячно 5 центів на ту ціль. Уложено також пляни величавого святкування 125-ліття уродин Тараса Шевченка. На зборах Злучених Організацій, які відбулися в У. Н. Домі, вибрано предсідником організації пятим наворотом адвоката Омара Е. Малицького. До уряду ввійшли: Іван Сподар, секретар рекордовий, Г. Степанек секретар фінансовий, Дмитро Шмагала, касієр, Іван Тарнавський, заст. предсідника і Теодор Грицей для ведення пресово-інформативної праці.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Дарахівщина, від. 275., відбудуться в суботу, 11. лютого, точно в 8. годині вечором, в гали церковній при Сусекс і Ґрін ул. Проситься членів і членкиць, місцевих і позамісцевих, явитися на тих зборах, бо є важні справи до полагодження. — С. Рибак, рек. секр.

ГВАЙТСТОН, Н. Й. Місячний мітінґ Товариства Просвіта, від. 129., відбудеться в суботу, 11. лютого, в 8. год. вечором, в домі тов. Стефана Кузьми, 150-37 — 12 Ровд. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член підлягає карі після статута. — М. Дзярський, секр.

ОЗОН ПАРК, Н. Й. Товариство Вільна Україна, від. 200, повідомляє всіх членів і урядників, що змінено місце зборів від лютого 1939. р. Починаючи від суботи, дня 11. лютого, збори будуть відбуватись в гали Семена Малафія, 90-14 — 95 Ave., Ozone Park, N. Y. — Йосиф Паращук, предс.; В. Цісик, секр.; П. Господарець, кас.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Укр. Тов. Січ, від. 282., відбудуться в неділю, 12. лютого, в год. 2. попол. Проситься всіх членів бути присутними на цих зборах, бо маємо багато справ до порішення. — Петро Танасишин, предс.; Іван Піґуляк, фін. секр.; Віктор Осухівський, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Місячні збори відділу 396. відбудуться в неділю, 12. лютого, в год. 3. пополудні, в домі під ч. 2114 Тустин ул. На ті збори повинни явитися всі члени, як місцеві, так і позамісцеві, точно, не опізняючись. — Уряд.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 12. лютого, в годині 12. вполудне, в салі церковній при Оклей і Райс ул. Всі члени і членкиці обовязані є бути приявними на зборах. — Пилип Васильовський, пр.; Олекса Любас, кас.; Тарас Шпікула, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Місячні збори Т-ва ім. Дм. Вітовського, від. 375, відбудуться в неділю, 12. лютого, в годині 12:30 пополудні, в клюбі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Взиваємо всіх членів бути присутними на зборах, а довгуючих вирівняти свої залеглости. — Уряд.

Жид і студент.

У ваґоні їде жид і студент. Жида дуже тиснуть черевики. Він роззувся й поставив черевики коло себе. У ваґоні „запахло"...

Студент не може цього стерпіти й кричить:

— Взуйтеся!

— Ну, або мені не вільно? Що?

В одну мить студент відчинив вікно, вхопив черевик і викинув. Жид і не стямився, коли це сталося.

— Ви такий гонорний пан? Ну, ну... Побачимо, хто буде мудріший... Побачите, що заплатите мені за обох черевиків... Подивіться — я на ваш рахунок викидаю також другого черевика!

І він бах! — викинув черевик крізь вікно.

Ідуть. Приходить кондуктор.

— Пане кондуктор! Спишіть протокол, той пан мені викинув черевик крізь вікно. Я маю свідків.

Кондуктор витягає нотес.

— Як це правда, — каже до студента — що ви викинули йому черевик, то згідно з приписом ви маєте йому заплатити за оба черевики. І це мусите зробити зараз.

Жид підсміхається:

— А видите? Такий мудрий пан! Хто мудріший?

У цьому моменті студент витягає зпід лавки жидів черевик і кладе біля нього. Він не викинув його, тільки сховав під лавку, а жид цього не замітив.

Жид широко відчинив очі й в першій хвилині не знав, що казати. Врешті вхопив черевик і викинув крізь вікно. Кондуктор і всі присутні тільки засміялися.

Його кров.

Пана графа вкусила блоха. Пан граф вибирається на лови тої блохи. Вкінці пощастило йому зловити блоху. Бере її зручно кінцями пальців і викидає її через вікно.

— Чому її не вбеш? — питає графиня.

— Виключене! — відповідає ґраф з гідністю — в її жилах пливе моя кров!

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(31)

Немов вихор гнався Тарзан по верхах дерев в напрямку гудіння барабана. Гудіння було чимраз скорше і нервовіше. Тарзан знав чим те гудіння кінчиться. Колиб воно перестало, значить жертва людоїдів вже зазнала смертного удару. Хто ця жертва — Тарзан не знав. Та по гудінні він пізнавав, що це мусить бути якась знатна особа.

Бідна Гелена, привязана до стовпа, дивилась на цю оргію, що мала закінчитись її смертю. Вона вже приготовилась на смерть, та ще її огортав страх, чи часом ті дикуни не захочуть її мучити. На дворі вже зовсім стемніло, і тепер цей танець чорних виглядав справді по чортівськи. Бракувало ще горяча, а все виглядало як справжнє пекло.

На дворі провівав холодний вітрець, який освіжував Гелену та не давав їй від того всього зімліти. Нагло один з дикунів, що витанцьовував в гурті, відлучився від гурта. В руці він держав зловіщо гостру спису. Тою списою він почав погрожувати Гелені. Видно було, що тому дикунові припала „честь" вкоротити життя бідної Гелени.

Кожний раз, як він наставляв спису проти Гелени з уст дикунів видавались дикі оклики одобрення. Та дикун чомусь зволікав, немов би хотів дати своїм приятелям якнайбільшої насолоди. Та втім дикуни почали домагатись смерти: „Вбий, вбий", кричали вони. Дикун зупинився і почав тепер поважно заміряватись, щоб пробити серце Гелени.